

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

HATÉKONY TANULÁSSZERVEZÉSI MÓDSZEREK

II. MODUL

KOOPERATÍV TANULÁS

TÁMOP 3.1.1. IV. RÉSZ

BUDAPEST, 2010. OKTÓBER 29.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

I. MODULLEÍRÁS

A sajátos nevelési igényű és a más szubkultúrákban élő diákokra vonatkozó részek szerzője: Kereszty Zsuzsa (*-gal jelölve)

A modulleírás a Szabad Iskolákért Alapítványnak az Együttműködő tanulás c. akkreditált tanár-továbbképzési kurzusa anyagai felhasználásával, a Szabad Iskolákért Alapítvány hozzájárulásával készült.

Ajánlott időkeret	3x45 perc
A modul közvetlen célja	Ismeretszerzés: - a kooperatív tanulásról kooperatívan szervezett feladatokon keresztül. - arról, hogy az együttműködés a roma szubkultúra egyik kitüntetett eleme, így a kooperatív tanulás az ebben a roma diákok számára természetes (kultúraazonos) tanulást jelent;* - valamint arról, hogy a kooperatív tanulás a sajátos nevelési igényű (SNI) diákok inklúziójának eminens eszköze.*
A modul témái, tartalma	Kooperatív tanulás – csoport, együttműködés, alapelvek
Megelőző tapasztalat	Csoportmunka
Ajánlott továbbhaladási irány	Kooperatív struktúrák

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanszió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Attitűdbeli*</p> <ul style="list-style-type: none">- a különböző (szub)kultúrákat egyenrangúnak tekinti,- elfogulatlan (az új befogadására nyitott); <p>Képességbeli: Együttműködés, kommunikáció, új ismeret feldolgozása olvasott, hallott információ alapján, gondolkodás, problémafelvetés;</p> <p>Műveltségbeli*: Információszerzés arról, hogy fontos minél mélyebben ismernie</p> <ul style="list-style-type: none">- azokat a (szub)kultúrákat, amelyben tanítványai szocializálódnak;- SNI diákja(i) általános és az egyéni élettörténetből következő szükségleteit; <p>Szerezzenek tudomást a hallgatók arról, hogy társas tanulás közben az agyban kognitív és emocionális idegpályák egyaránt aktívak; az így tanultak tehát az emlékezetben tartósabb nyomot hagynak, mint frontális és egyéni tanulás közben, hiszen ekkor csak kognitív pályák működnek.)</p>
Kapcsolódási pontok	<p>Más kurzushoz:</p> <p>Modulokhoz:</p>
Támogató rendszer	<p>Kagan, Spencer (2001): Kooperatív tanulás. Önkonet</p> <p>Kagan, Spencer (2010): Kooperatív tanulás. Önkonet. (Nyomdában)</p> <p>Cigányokról-másképpen. Tanulmányok az emlékezetéről, a családi szocializációról és a gyerekek kognitív fejlődéséről. (Szerk.: Boreczky Ágnes) Gondolat. 2009.</p> <p>Aronson, Elliot (2009):Columbine után. Az iskolai erőszak szociálpszichológiája. Ab Ovo Kiadó.</p>

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

II. MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

- Fontos úgy vezetnünk a foglalkozást, hogy a hallgatók számára világossá váljék, hogy a kooperatív tanulás nem a sokféle módszer egyike, hanem az iskola agresszió csökkenésében, a különböző szubkultúrában élők kapcsolatainak alakulásában, az SNI diákok inklúziójában kitüntetett szerepe van.*
- Fontos, hogy a foglalkozás során érthető, rövid utasításokban fogalmazzuk meg a feladatokat a hallgatók számára, melyben az egyes lépések világosan elkülönülnek.
- Ne hagyjuk el az egyes feladatok egyéni gondolkodás részét, a szervezésnél, feladatadásnál ügyeljünk arra, hogy mindenki egyenlően vegyen részt a munkában, hogy ezzel pozitív mintát adhassunk a kooperatív tanulásról.
- Az időkeretek hozzávetőlegesek. Figyeljük a csoportok munkáját, ne hagyjunk számukra üres járatokat, ilyenkor adjunk időkitöltőt – lehet a Kérdések lapjával foglalkozniuk, vagy a P5 melléklet valamelyik kérdését megkaphatják. Ugyanakkor fontos, hogy végig tudják vinni a feladatot, ne sürgessük a csoportokat, ha látjuk, hogy érdemi munkát végeznek.
- Természetesen, ha minden csoport előbb elkészült a feladattal, lépünk át a következő feladatra, az így megtakarított időre szükségünk lehet még egy másik feladatnál.
- Folyamatosan járunk a csoportok között, figyeljük a munkájukra, legyünk megszólíthatóak.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

SPECIÁLIS JAVASLATOK AZ ÉRTÉKELÉSEL KAPCSOLATBAN

Az egyes feladatok végén látható az eredmény. Érdemes a csoportoktól pozitív visszajelzést kérni a másik csoport munkájára.

A MODUL MELLÉKLETEI (FELSOROLÁS)

Pedagógus-melléklet

P1 - Fogalom és meghatározása a csoportalakításhoz

P2 - Feldarabolt négyzetek feladatleírás

P3 - Spencer Kagan: A csoportmunkához szükséges alapvető készségek

P4 - Az SNI diákok inklúzióját kiemelten segítő kooperatív struktúrák*

P5 - Fekete és fehér diákok teljesítménye kooperatív tanulással és nélküle*

P6 - Ellenőrző feladatlap megoldó kulcsa a kooperatív tanulás alapelveihez

P7 - Kérdések a kooperatív tanulásról való gondolkozáshoz

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Diákmelléklet

D1 - Fogalom és meghatározása a csoportalakításhoz

D2 - Feldarabolt négyzetek

D3 - Megfigyelési szempontok a feldarabolt négyzetekhez

D4 - A kooperatív tanulás alapelvei

D5- Ellenőrző feladatlap a kooperatív tanulás alapelveihez

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

III. MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Csoportalakítás					
2'	Mondjuk el a hallgatóknak, hogy most az egyik kitüntetetten fontos tanítási-tanulási módszerrel fognak saját élményt szerezve megismerkedni. Ezért csoportokban fognak együtt dolgozni. Mivel a csoportmunka alapzajjal jár, szükséges egy olyan jel bevezetése, mellyel a tanár jelzi a munka befejezését és hatékonyan magára tudja vonni a figyelmet, hogy szólhasson a hallgatókhoz. Ez a csendjel – ha a tanár felemeli a kezét, az a hallgató, aki ezt észrevette, szintén felemeli a kezét, miközben abba hagyja a beszélgetést, társai látván felemelt kezét, szintén felemelik a kezüket, ezzel jelezve, hogy a tanár csendet kíván, a felemelt kezű diákok már nem beszélhetnek – így lassan elcsendesednek a	A munkakörülmények megteremtése	Csendjel		

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
2' 8'	hallgatók a teremben. Próbáljuk is ki! Párok kialakítása A hallgatók kis cédulákat kapnak, amelyen egy fogalom vagy egy fogalom meghatározása szerepel. 1. Mindenki a nála lévő fogalomhoz vagy meghatározáshoz gondolatban próbáljon meg meghatározást vagy fogalmat társítani. 2. A hallgatók találkoznak a teremben társaikkal, megismertetik, illetve megismerik a náluk lévő fogalmat/meghatározást, addig osztják meg az információt a társaikkal, amíg egymásra nem találtak az összeillő fogalom-meghatározás párok.	Fogalmak megismerése Gondolkodás kommunikáció	Párosítás	D1 melléklet Fogalom és meghatározás	P1 melléklet Fogalom és meghatározás

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanszió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
2' 5'	<p>Megj: Hívjuk fel a hallgatók figyelmét arra, hogy a feladatot mindenki csak akkor teljesítette, ha már mindenkinek van párja, tehát, aki már megtalálta a párját, segítőként közreműködjön abban, hogy ez a többieknek is sikerüljön.</p> <p>Csoportok kialakítása</p> <p>1. Osszuk a párokat két egyenlő számú részre a terem két felében – egyik pár a terem egyik, másik pár a terem másik felében - álljanak fel. Ha a párok száma nem osztható kettővel, az egyik térfélen eggyel több pár helyezkedjen el.</p> <p>2. A párok egymás mellett álljanak jól láthatóan, hogy kik tartoznak egy párhoz. Kérjük meg a terem egyik felében álló párok közül az elsőt, hogy válasszanak a terem másik feléből párt maguknak. Az így kialakult négyfős csoport húzódjon a terem egyik oldalára. Most kérjük meg a terem másik felében lévő párok közül az egyiket, hogy válasszon párt magának a terem szemben lévő feléből. Mindaddig ismételjük meg a párválasztást változtatva a terem egyik vagy másik felében álló párok lehetőségét, amíg el nem</p>	<p>Csoportalakítás</p> <p>Döntés</p> <p>Együttműködés</p>	<p>Párok párja</p>		
3'	<p>PROJEKT MEGNEVEZÉSE: 21. SZÁZADI KÖZOKTATÁS - FEJLESZTÉS, KOORDINÁCIÓ (TÁMOP - 3.1.1.-08/1-2008-0002) FŐKEDVEZMÉNYEZETT: EDUCATIO TÁRSADALMI SZOLGÁLTATÓ NONPROFIT KFT. A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP, AZ EURÓPAI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.</p>				

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>fognak a párok, ki nem alakultak a négyfős csoportok.</p> <p>A csoportok alakítsák ki munkahelyüket úgy, hogy egymással szemben üljenek a párok az asztalok mellett a csoporton belül és oldalra essen a tábla mindenkinek, hogy</p> <p>Megj.: Ha páratlanul vannak a hallgatók, az első lehetőséget a választásra annak a hallgatónak adjuk, aki a mi párunk volt, így ezután a kialakult hármas válasszon egy párt a terem másik végéből – így lesz egy 5 fős csoportunk.</p> <p>Előfordulhat, hogy a négyfős csoportok kialakítása végén marad még egy párunk. Ekkor őket kérjük meg, hogy válasszák ki azt a négyes csoportot, akikkel együtt dolgoznak majd – így lesz egy 6 fős csoportunk.</p>				
5'	A csoportokat számozzuk be, a továbbiakban ezzel a számmal azonosítjuk majd az adott csoportot 1, 2, 3... - a csoportszámától függően. Kérjük meg a hallgatókat, hogy a csoporton belül mindenkinek	A hallgatók azonosítása a további feladatokhoz	Tanári utasítás	Írólap - Kérdések lapja	

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>legyen betűjele A-tól D-ig. Tehát minden csoportban lesz, A, B, C és D jelű hallgató. Megj.: Ha van 5 vagy 6 fős csoportunk is, ott E, vagy E és F jelű csoporttag is lesz. Kérjük meg a hallgatókat, hogy a csoporton belül beszéljék meg a náluk lévő fogalmakat és jegyezzék fel egy írólapra az ahhoz kapcsolódó kérdéseiket, illetve kérdéseiket a kooperatív tanulással kapcsolatban – ez lesz a Kérdések lapja. Hívjuk fel a csoportok figyelmét, hogy tegyék felre a megfogalmazott kérdéseikkel a Kérdések lapját, később visszatérünk még rá. Az A jelű hallgatók legyenek a jegyzők a csoporton belül.</p>	<p>Kommunikáció Kérdések megfogalmazása</p>	<p>Szóforgó</p>		
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Együttműködési készség					
2'	<p>Mondjuk el a hallgatóknak, hogy a kooperatív tanulás együttműködő tanulást jelent, így a kooperatív csoportban történő feladatvégzésnél a tanulóknak az együttműködési készségeit is mozgósítaniuk kell, illetve ezen képességeik is</p>	<p>A következő rész előkészítése</p>	<p>Tanári közlés</p>		

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	fejlődnek. A következőkben az együttműködési készségekről lesz szó.				
5-10'	<p>Négyzetek összeállítása megadott szabályok mellett.</p> <p>A csoportszámnak megfelelően kiválasztjuk, hogy mely csoportok feladata lesz a négyzetek összeállítása, illetve melyik csoport adja a megfigyelőket.</p> <p>Megfigyelőnek egy teljes csoportot válasszunk ki – így már négy csoporthoz van megfigyelőnk, magunk lehetünk az 5. csoport megfigyelői, illetve, ahol van 5. vagy 5. és 6. csoporttag, ők legyenek a megfigyelők. A feladathoz négyfős csoportok kellene.</p> <p>Ismertessük a feladatot és a szabályokat (P2)</p> <p>Adjuk oda a megfigyelőknek a megfigyelési szempontokat (D3), olvassák el és álljanak a megfigyelt csoport mellé.</p> <p>Ezután osszuk ki a csoportoknak a borítékokat (D2).</p>	<p>Együttműködés megtapasztalása</p> <p>Együttműködés</p> <p>Logikai készség</p>	Feldarabolt négyzetek	<p>D2 melléklet Feldarabolt négyzetek Csoportonként 4 db boríték, benne a leírásnak megfelelően szétosztott négyzetdarabok.</p> <p>D3 melléklet Megfigyelési szempontok</p>	<p>P2 melléklet A feldarabolt négyzetek feladatleírása</p>
10'	A feladat végeztével egy rövid visszajelzést kérjünk a csoportoktól és megfigyelőiktől. Minden csoportnál először a csoporttagok szólalhassanak meg, majd a	<p>Élmények megosztása</p> <p>Kommunikáció</p>	Csoportos beszámoló		

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>megfigyelőjük ismertesse röviden tapasztalatait. Ezt követően a csoport még reagálhasson a megfigyelő által elmondottakra.</p> <p>Kérdéssel irányítsuk a visszajelzést és adjunk a csoportoknak is és a megfigyelőknek is időhatárt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hogy érezték magukat a munka közben? - Mi segítette a feladatvégzést, mi akadályozta? <p>1-1 percben próbálják meg összefoglalni mondandójukat.</p>				
2' 5'	<p>Együttműködési készségek gyűjtése:</p> <p>1. Adjunk két percet mindenkinek arra, hogy egyénileg írja össze azokat a tulajdonságokat, képességeket, amelyek az előző feladat eredményes teljesítéséhez szükségesek voltak.</p> <p>2. Most minden csoport gyűjtse össze a tagjai által leírt tulajdonságokat, képességeket, majd közösen egészítsék ki azokat. A B jelű hallgató legyen most a jegyző, aki az írólapra írja a csoport listáját miután egyesével egymás után mondják a csoport tagjai, amit leírtak maguknak. Mindenki egyszerre csak egy elemet említsen, aztán a mellette ülő, így sorban,</p>	<p>Tudatosítás</p> <p>Gondolkodás</p> <p>Megfogalmazás</p>	<p>Egyéni munka</p> <p>Szóforgó</p>	Írólap	

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
10'	amíg ki nem fogytak a leírtakból, illetve az újabb ötletekből. 3. Végül összegyűjtjük a csoportok által leírt listát egy közös listára úgy, hogy a csoportokban a C jelű emberek szövivőkét ismertetnek a listájukról egy-egy elemet sorban egymás után, amit a tanár a táblára ír, ez addig folytatódik, amíg a csoportok listái el nem fogynak, s az azon szereplő jellemzők fel nem kerültek a táblára.		Csoportforgó		Tábla/csomagoló papír íróeszköz
10'	A csoportmunkához szükséges alapvető készségek szövegének felolvasása, megbeszélése, összevetése a táblán szereplő listával. Olvassuk fel az egyes pontokat, nézzük meg, hogy a csoport munkájából melyik jellemző azonosítható az adott ponttal – sok egybeesést fogunk találni, ami jó apropó arra, hogy a hallgatóknak megerősítő visszajelzést adjunk. Megj.: Hagyjuk a hallgatókat, hogy reagáljanak az elhangzottakra. Hívjuk fel a figyelmüket, hogy ezek az egyszerűen megfogalmazott pontok a mindennapi	Saját eredmény és a szakirodalom összevetése Gondolkodás	Frontális Megbeszélés		P3 melléklet Spencer Kagan: A csoportmunkához szükséges alapvető készségek

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	életben is mennyire hasznosak lehetnek. Ha tehetjük, osszuk ki a hallgatónak a listát. Kérjük meg a hallgatókat, hogy ha megválaszolando kérdésük van, azt írják fel a Kérdések lapjára				
II/b Alapelvek					
2'	<p>Az alapelvek feldolgozása</p> <p>Mondjuk el a hallgatóknak, hogy a kooperatív tanuláshoz négy alapelve van, s csak akkor beszélhetünk kooperatív csoportmunkáról, ha a feladatok teljesítése során mind a négy alapelv érvényesül.</p> <p>Hívjuk fel a figyelmüket arra, hogy az alapelvek feldolgozása végén mindenkinek egy rövid tesztben kell majd számot adni tudásáról.</p> <p>Hívjuk fel a figyelmet arra is, hogy mind a négy alapelvről szóló szöveg végén szerepel egy, – a más szubkultúrában élő és az SNI diákokra vonatkozó – kérdés; a szakértői csoportban próbáljanak meg válaszolni erre a kérdésre.*</p> <p>1. Osszuk szét a csoportoknak az alapelveket. Minden hallgató a betűjelének megfelelő szöveget</p>	<p>A kooperatív tanulás négy alapelvének megismerése</p> <p>Értő olvasás</p> <p>Lényegkiemelés</p> <p>Vázlatkészítés</p> <p>Szóbeli kifejezőkészség</p>	<p>Szakértői mozaik</p>	<p>D4 melléklet: A, B, C, D jellel ellátva a négy alapelv külön-külön lapon</p> <p>Minden csoport egy teljes alapelv</p>	<p>P4 melléklet Az SNI diákok inklúzióját kiemelten segítő kooperatív struktúrák*</p> <p>P5 melléklet Fekete és fehér diákok teljesítménye kooperatív tanulással és nélküle*</p>

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
5' 10' 10'	<p>kapja. (D4) Megj.: Ha vannak négynél több fős csoportjaink, ügyeljünk arra, hogy az E, F jelű hallgatók eltérő betűjelű szöveget kapjanak, hogy a szakértői csoportokban majd ne legyen nagy létszámkülönbség.</p> <p>2. Ki-ki olvassa el a saját szövegét, próbálja kiemelni a lényegét.</p> <p>3. Az azonos betűjelű (azonos szöveget olvasó) hallgatók üljenek egy asztalhoz – ez lesz a szakértői csoport -, s beszéljék meg a szöveget, készítsenek egy közös vázlatot (ha háromnál több alapcsoportunk van, két-két vázlatot irjanak szakértői csoportonként) csomagoló papírra. Ez a vázlat lesz minden szakértőnek segítségére a részének ismertetésénél.</p> <p>4. A szakértők menjenek vissza alapcsoportjukhoz és tanítsák meg a többi csoporttagnak a szövegük lényegét a csomagoló papírra készített vázlat segítségével.</p> <p>Megj.: Az elkészített vázlatokat a terem falán helyezzük el úgy, hogy előtte kényelmesen elférjenek a csoportok. Jót tesz, ha most állva dolgozhatnak</p>			<p>sorozatot kap – különböző plusz lapok a négynél több főből álló csoportoknak</p>	

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>egy kicsit a hallgatók.</p> <p>A 3. lépés előtt annyi vázlat írására kérjük meg a csoportokat, hogy az összes elkészült vázlat száma nagyobb legyen, mint az alapcsoportjaink száma, így a tanításnál nem akadályozza a csoportok munkáját, ha eltérő tempóban dolgoznak.</p> <p>Ha egy csoport előbb elkészült a munkával, időkitöltésként kérjük meg őket, hogy vegyék elő a Kérdések lapját, nézzék meg, hogy most hogyan válaszolnának megfogalmazott kérdéseikre, illetve, ha további kérdésük van, írják fel a lapra.</p>				
10'	<p>Igaz-hamis állítások</p> <p>A következőben minden hallgató 10 igaz-hamis állítást kap az alapelvekkel kapcsolatban. Így fejenként 10, csoportonként 40 pontot (csoporttag*10) érhetnek el. Kérjük meg a csoportokat, hogy jósolják meg, hány pontot fognak elérni, milyen eredménnyel lennének elégedettek. Kérdezzük végig a csoportokat, írjuk fel a táblára a csoportonkénti eredményeket, összesítsük. Valószínű, hogy alá becsülik az eredményüket, mellé tehetjük a magunk jóslatát az összesített</p>	Gondolkodás	Teszt	D5 melléklet Igaz-hamis állítások	P6 melléklet Javítókulcs az igaz-hamis állításokhoz

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	eredményről. Tapasztalat szerint 95 % felett teljesítenek majd a hallgatók. Osszuk ki a hallgatóknak a papírokat, egyénileg tölték ki (D5). Ha a csoport elkészült, adjunk javító kulcsot, ellenőrizzék munkájukat és összesítsék a csoport eredményét (P4). Írjuk fel a táblára a csoport eredményét jósolt eredménye mellé, majd összesítsük. Adjunk pozitív megerősítést a hallgatók munkájára.				
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Összefoglalás					
10'	Vegyék elő a csoportok a Kérdések lapját - Tegye fel az egyik csoport a kérdését a többieknek. A csoportok összedugják a fejüket és megbeszélik a legjobb választ. Ekkor a tanár bemond egy betűjelet pl: „C”, illetve azt, hogy az adott betűjelű hallgatóknak hány csoporttal kell arrébb mozogniuk „C jelű hallgató három csoporttal arrébb megy az	Gondolkodás a kooperatív tanulásról Értékelő gondolkodás	Csoportonként egy lépéssel jobbra!	Kérdések lapja	P7 melléklet a Kérdések a kooperatív tanulásról való gondolkodáshoz

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>óra járásával megegyező irányban”. Minden csoport C jelű tagja megosztja választát az új csoporttal. Ők visszajeleznek, értékelik választát. Ezután visszamegy a helyére.</p> <p>Egy újabb kérdést kérünk egy másik csoporttól és az előzőekhez hasonlóan folytatódik a feladat.</p> <p>Kérdéseket tehetünk fel saját kérdéslistánkból is.</p> <p>Megjegyzés: <i>Az összefoglalást, ha szükségét érezzük, hogy közvetlenül mi segítsük a hallgatókat a fogalmak tisztázásában, pontosításában, szervezhetjük frontálisan közös megbeszéléssel. Akkor is lehetőleg a hallgatói kérdéseket vegyük sorra először. Itt jól jöhet majd, ha a foglalkozás előző részeiben sikerült időt spórolnunk.</i></p>				
III/b Értékelés					
10'	<p>Kérjünk a hallgatóktól a foglalkozásról nyitott mondatokkal visszajelzést:</p> <p>Világossá vált számomra, hogy</p> <p>Szeretném még azt megtudni, hogy....</p> <p>Segítette a foglalkozáson a munkámat, hogy....</p> <p>Nehezítette a foglalkozáson a munkámat, hogy...</p>	<p>Visszatekintés a foglalkozásra, tudatosítás</p>	<p>Nyitott mondatok</p>		

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	Zárásként kérjük meg a hallgatókat, hogy egy-egy fontos gondolatot hangosítsanak ki azok közül, amit leírtak. Majd szedjük össze a hallgatók írásait.		Közös megbeszélés		

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanszió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

MELLÉKLETEK

PEDAGÓGUS-MELLÉKLET

P1 melléklet - Fogalom és meghatározása a csoportalakításhoz

Vegyes csoport	Olyan tanulói csoport, amelyben jó, közepes és gyenge teljesítményű diákok egyaránt megtalálhatók, illetve a csoporton belül vannak fiúk és lányok is, valamint keverednek benne a tanulók etnikai hovatartozásuk szerint is.
Homogén csoport	Olyan tanulói csoport – főként nyelvtanulásnál – amelyben a tagok egy bizonyos szempontból (pl: teljesítmény, képesség) közel azonos szinten állnak.
Kooperatív csoport	Jellemzően 4-6 fős, tartósan együtt dolgozó, erős, pozitív összetartozás-tudattal rendelkező heterogén összetételű tanulócsoport.
Párhuzamos interakció	A kooperatív tanulás egyik alapelve, amelynek lényege, hogy a csoporton belül egy időben több interakció zajlik.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Építő utaltság	A kooperatív tanulás egyik alapelve, melynek lényege, hogy a csoportok vagy az egyének fejlődése egymással szorosan összefügg, azaz pozitívan korrelál.
Egyéni felelősség	A kooperatív tanulás egyik alapelve, melynek lényege, hogy a csoport sikere csak akkor valósulhat meg, ha a csoport minden tagja beleteszi a saját munkáját.
Időkitöltő	A kooperatív tanulás egyik módszere, melynek lényege, hogy azok a csoportok, melyek hamarabb elkészülnek kiegészítő feladatot kapnak
Véleményvonal	A csoportalakítás egyik módszere, melynek lényege, hogy a nagyon különböző véleményt megfogalmazó gyerekek kerülnek össze egy csoportba.
Alapelvek	A kooperatív tanulás lényege. Csak akkor beszélhetünk kooperatív tanulásról, ha ezek megvalósulnak.
Szerepkártyák	Az egyéni felelősség ezen keresztül tud megvalósulni, hiszen a csoport minden tagjának saját feladata van.
Háromlépcsős interjú	A kooperatív tanulás egyik módszere, melyben csoporton belül először a párok osztják meg egymással gondolataikat, tudásukat egy témáról, majd a páruktól hallottakat megosztják az egész csoporttal.
Búcsúüzenet	A kooperatív tanulás egyik módszere az új csoportok szervezése előtt, melynek lényege, hogy a csoporttagok egy-egy rövid üzenetben megfogalmazzák miért volt jó egymással együtt dolgozni.

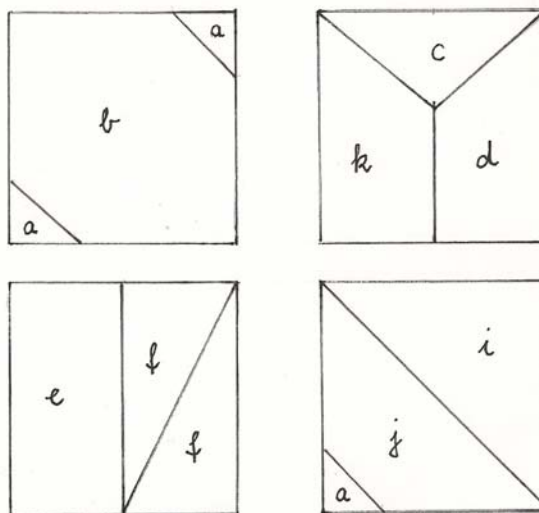

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Szakértői csoport	A kooperatív tanulás egyik módszere, melynek lényege, hogy egy feladatra új csoportokat hoz létre, akik azonos adott problémát dolgoznak fel, annak lesznek szakértői.
Fejlődési pont	A kooperatív tanulás értékelési módszere, amely az egyén fejlődését a csoport értékelésében is megjeleníti.

P2 melléklet – Feldarabolt négyzetek

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

A feladat menete

Vágyjuk ki a fenti négyzeteket, és a vonalak mentén daraboljuk fel őket. Ezután osszuk a darabokat négyfelé, és tegyük őket négy borítékba.

Boríték	A benne lévő darabok
1	a, a, c
2	j, e
3	d, f, a, i
4	b, f, k

A diákoknak a következő utasítást adjuk:

1. Minden csoport négy borítékot kap.

A csoport tagjai húznak maguknak egy borítékot.

2. A feladat az, hogy a csoportok a náluk lévő darabokból az ismertett szabályok szerint négy egyforma méretű négyzetet rakjanak össze. A feladatot akkor teljesítették, ha minden csoporttag előtt ott van egy összerakott négyzet.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Szabályok:

1. Tilos megszólalni!
2. Mutogatással sem jelezhetik, hogy melyik darabra lenne szükségük!
3. Társainak adhat darabokat.
4. Társaitól senki nem vehet el darabokat csak akkor, ha azt a társa előzőleg felajánlotta.

Hívjuk fel a hallgatók figyelmét arra, hogy a borítékot jól nézzék meg miután kivették belőle a darabokat, nem maradt-e benne még egy kis darab.

P3 melléklet - Spencer Kagan: A csoportmunkához szükséges alapvető készségek

1. megköszönni a segítséget és elfogadni, ha a segítségünket megköszönik
2. figyelmesen hallgatni
3. másokat elismerni, és képesnek lenni arra, ha bennünket elismernek
4. türelmesen várni és törekedni arra, hogy ne várákoyztassunk meg másokat
5. segítséget kérni, és segítséget adni
6. bocsánatot kérni és megbocsátani
7. a többieket részvételre buzdítani és elfogadni a buzdításukat
8. kérdezni és válaszolni

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

9. nemet mondani és megérteni másokat, ha nemet mondanak
10. utasításokat adni és követni az utasításokat
11. finoman félbeszakítani másokat és elfogadni, ha félbeszakítanak
12. segíteni a többieknek abban, hogy ne térjenek el a feladattól
13. átfogalmazás (azaz saját szavaiddal megfogalmazni, amit más mond, hogy a másik ellenőrizhesse, hogy megértettük őt)
14. figyelemmel kísérni a csoportmunkát és hozzászólni, ha szükséges
15. humorérzék
16. az időhatárok betartása

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

P4 melléklet* - Az inklúzió céljait különösen jól szolgáló struktúrák

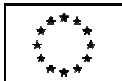
KOOPERATÍV STRUKTÚRA	A másik megismerése	A másik el-fogadása	Együtt-működés	Tekintett el a másokra	A másik támogatása
Ablakok					
A kerekasztal egyetért					
Azonos-különböző					
Bátorító korongok					
Beszélő korongok					
Csoportban-párban-egyedül					
Csoportinterjú					
Csoportprojekt					
Előbb dicsérj, aztán mondom					

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

KOOPERATÍV STRUKTÚRA	A másik megismerése	A másik elfogadása	Együttműködés	Tekintettel a másokra	A másik támogatása
Edzés párban Ellenőrzés párban					
Feldarabolt négyzetek					
Diákkvartett					
Dobálás					
Hasonlók csoportja					
Háromlépcsős interjú					
Indián beszélgetés					
Kerekasztal					
Költs el egy húszast!					
Közös megegyezés					

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

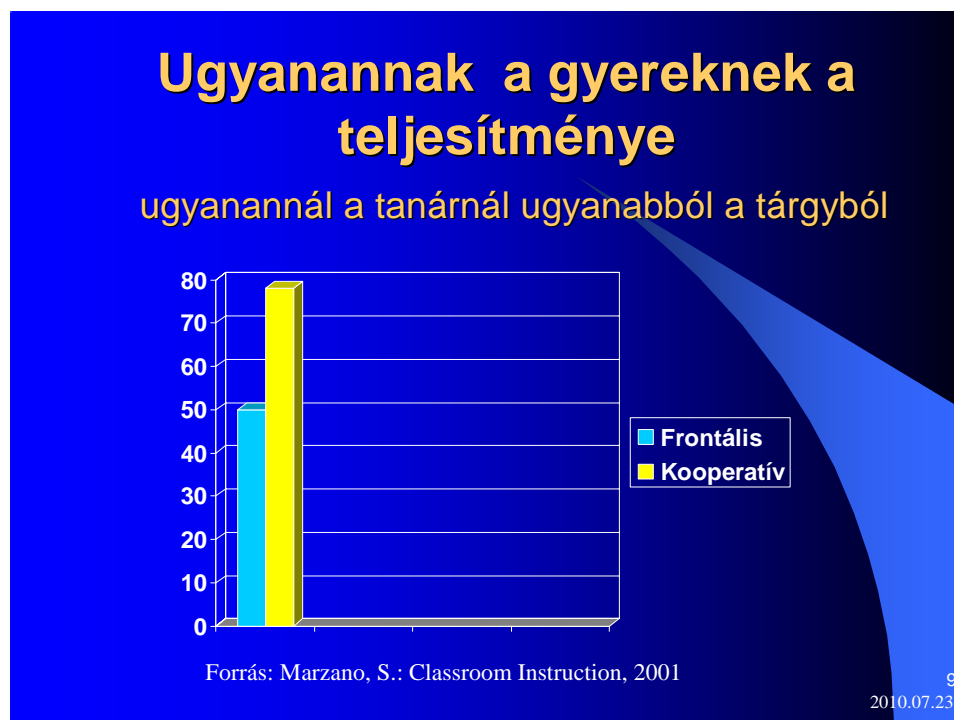
KOOPERATÍV STRUKTÚRA	A másik megismerése	A másik elfogadása	Együttműködés	Tekintettel a másokra	A másik támogatása
Megbeszélés párban					
Párok					
Sarkok					
Szóforgó					
Találj valakit!					
Tálcán a megegyezés					
Vakhernyó					

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

P5 melléklet* - Fekete és fehér diákok teljesítménye kooperatív tanulással és nélküle

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

P6 melléklet – Ellenőrző feladatlap megoldó kulcsa a kooperatív tanulás alapelveihez

1. Nem beszélhetünk kooperatív tanulásról, ha a négy alapelv együttesen nem érvényesül.	I
2. A négy alapelv: építő egymásra utaltság, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók, egyéni felelősség.	I
3. A párhuzamos interakció azt jelenti, hogy mindenki egyszerre beszélhet.	H
4. Az építő egymásra utaltság erős változata azt jelenti, hogy egyetlen csoporttag sem	
5. lehet sikeres valamennyi résztvevő csoporttag sikere nélkül.	I
6. Ha az egyéni felelősség hiányzik, akkor is működhet sikeresen a kooperatív csoport.	H
7. Az egyenlő részvételt a szerepek elosztásával és munkamegosztással lehet elérni.	I
8. A kooperatív tanulás és a csoportmunka között nincs különbség.	H
9. A párhuzamos interakciók növelik az egyidejűleg aktívan kommunikáló tanulók számát.	I
10. A frontális tanulásra is jellemző az építő egymásra utaltság.	H
11. A csoportszerepeknek csak akkor van értelmük, ha konkrét feladat, tevékenység is társul hozzájuk.	I

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

P7 melléklet – Kérdések a kooperatív tanulásról való gondolkozáshoz

1. Mit gondolnak, miért a hagyományosan leggyengébben teljesítő tanulók mutatják a legnagyobb fejlődést a kooperatív tanulásban?
2. A tanulóknak különböző stílusuk és intelligencia-erősségeik vannak. Mit gondolnak: a kooperatív tanulás minden tanulónak vagy csak néhánynak felel meg? Magyarázza meg, hogy miért?
3. A differenciálásnak melyik megközelítését tartja a legjobbnak: különböző tanulók különböző módokon, vagy valamennyi tanuló sokféle módon történő tanítása? Miért?
4. Milyen típusú szociális készségekre van a tanulóknak szüksége, hogy együtt tudjanak dolgozni?
5. Mit tartanak a legizgalmasabbnak a kooperatív tanulásban? Mi az, ami aggasztja Önöket?
6. Miért számítanak fontos élet-készségeknek a csoportmunkával kapcsolatos készségek?
7. Hogyan reagálnának, ha egyik tanítványa kijelentené: „Nem akarok ebben a csoportban dolgozni”? Indokolják is meg válaszukat!
8. Mi a véleményük: a csapatépítés 1) alapvető fontosságú, 2) segíteni tud vagy 3) szükségtelen? Magyarázzák meg, miért ez a véleményük!
9. A szociális készségek elsajátítása legalább olyan fontos, de lehet, hogy még fontosabb a diákok számára, mint a tananyag elsajátítása. Egyetértenek vagy nem értenek egyet ezzel a kijelentéssel? Miért?
10. Véleményük szerint a négy alapelv közül melyiknek van a legnagyobb hatása a diákok tanulására? Melyik a legkevésbé fontos? Miért?
11. A diákoknak meg kell tanulniuk versenyezni. Rosszat teszünk velük, ha az építő egymásrautaltságot erősítjük bennük az osztályban. Egyetért vagy nem ért egyet ezzel a megállapítással? Miért?

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanszió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

12. Mikor utasítanak az egyes csoportokat, hogy projektjüket mutassák be az egész osztálynak, és mikor kérik arra őket, hogy más csoportoknak mutassák be? Írják le mindkét megoldás előnyeit és hátrányait!
13. Mit jelent, ha azt állítjuk, hogy a kooperatív tanár inkább a tanulási élmények, tapasztalatok tervezője, mint az ismeretek és a tudás közvetítője?

MIT TUDHAT MEG ABBÓL, HOGY BELEHALLGAT, ODAFIGYEL EGY CSOPORT BESZÉLGETÉSÉRE? MIT TEHET AZ ÚJONNAN MEGSZERZETT INFORMÁCIÓVAL?

DIÁKMELLÉKLET

D1 melléklet - Fogalom és meghatározása a csoportalakításhoz

Vágjuk szét a szaggatott vonal mellett a táblázatot.

Vegyes csoport	Olyan tanulói csoport, amelyben jó, közepes és gyenge teljesítményű diákok egyaránt megtalálhatók, illetve a csoporton belül vannak fiúk és lányok is, valamint keverednek benne a tanulók etnikai hovatartozásuk szerint is.
----------------	---

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Homogén csoport	Olyan tanulói csoport – főként nyelvtanulásnál – amelyben a tagok egy bizonyos szempontból (pl: teljesítmény, képesség) közel azonos szinten állnak.
Kooperatív csoport	Jellemzően 4-6 fős, tartósan együtt dolgozó, erős, pozitív összetartozás-tudattal rendelkező heterogén összetételű tanulócsoport.
Párhuzamos interakció	A kooperatív tanulás egyik alapelve, amelynek lényege, hogy a csoporton belül egy időben több interakció zajlik.
Építő egymásrautaltáság	A kooperatív tanulás egyik alapelve, melynek lényege, hogy a csoportok vagy az egyének fejlődése egymással szorosan összefügg, azaz pozitívan korrelál.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Egyéni felelősség	A kooperatív tanulás egyik alapelve, melynek lényege, hogy a csoport sikere csak akkor valósulhat meg, ha a csoport minden tagja beleteszi a saját munkáját.
Időkitöltő	A kooperatív tanulás egyik módszere, melynek lényege, hogy azok a csoportok, melyek hamarabb elkészülnek kiegészítő feladatot kapnak
Véleményvonal	A csoportalakítás egyik módszere, melynek lényege, hogy a nagyon különböző véleményt megfogalmazó gyerekek kerülnek össze egy csoportba.
Alapelvek	A kooperatív tanulás lényege. Csak akkor beszélhetünk kooperatív tanulásról, ha ezek megvalósulnak.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Szerepkártyák	Az egyéni felelősség ezen keresztül tud megvalósulni, hiszen a csoport minden tagjának saját feladata van.
Háromlépcsős interjú	A kooperatív tanulás egyik módszere, melyben csoporton belül először a párok osztják meg egymással gondolataikat, tudásukat egy témáról, majd a párjuktól hallottakat megosztják az egész csoporttal.
Búcsúüzenet	A kooperatív tanulás egyik módszere az új csoportok szervezése előtt, melynek lényege, hogy a csoporttagok egy-egy rövid üzenetben megfogalmazzák miért volt jó egymással együtt dolgozni.
Szakértői csoport	A kooperatív tanulás egyik módszere, melynek lényege, hogy egy feladatra új csoportokat hoz létre, akik egy egy adott problémát dolgoznak fel, annak lesznek szakértői.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Fejlődési pont

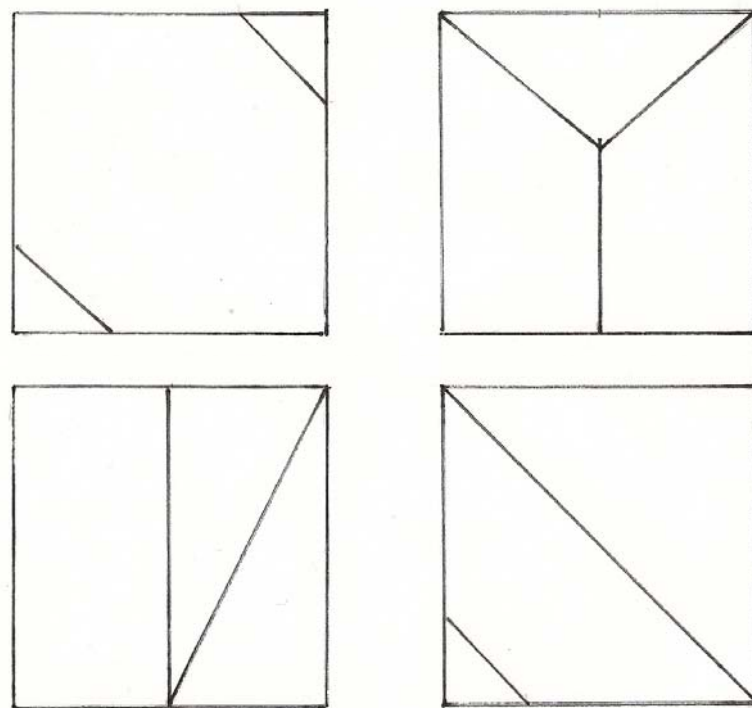
A kooperatív tanulás értékelési módszere, amely az egyén fejlődését a csoport értékelésében is megjeleníti.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

D2 melléklet - Feldarabolt négyzetek

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

D3 melléklet - Megfigyelési szempontok a feldarabolt négyzetekhez

1. Hogyan reagáltak, amikor kinyitották a borítékokat?
2. Hogyan indult el a munka?
3. Milyen módon segítették egymást?
4. Mennyire tartották be a szabályokat?
5. Volt-e olyan, akinek nehezebben látta át, hogyan állíthatná össze a négyzetet? Hogyan oldotta meg végül a feladatot?
6. Mit tett, aki legelőször elkészült a négyzetével?
7. Volt-e olyan, aki irányítóvá vált a csoportban? Hogyan irányított?
8. Milyen volt a hangulat a csoportban munka közben?

D4 melléklet – A kooperatív tanulás alapelvei

A. Alapelvek

A kooperatív tanulás négy alapelve: építő egymásrautaltság, egyéni felelősség, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók. Ha a négy alapfeltétel közül valamelyik nem érvényesül, akkor nem beszélhetünk kooperatív tanulásról. Ha például egy csoportnak olyan feladatot adunk, amelyben se szerkezeti felépítés, se pontosan meghatározott szerepek nincsenek, ezt csoportmunkának és nem kooperatív tanulásnak hívjuk. A csoportmunkából hiányzik az

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

egyéni felelősség, így előfordul, hogy míg egyes diákok sokat dolgoznak, a többiek a háttérbe húzódva csendben megpihennek, vagyis hiányzik az "egyenlő részvétel". Ha a tanár módosítja valamelyik jól bevált kooperatív módszert, vagy újat akar alkotni, azt a négy alapfeltételt érvényesítve teheti.

I. Párhuzamos (egyidejű) interakciók

Együttműködő tanulás közben a tanulók között egyidejű interakciók zajlanak. Ez az egyik magyarázata annak, hogy a kooperatív tanulási miért hatékonyabb, mint a hagyományos tanítás.

A hagyományos módszereket alkalmazó tanórán általában csak egy ember beszél, aki általában a tanár -, s amikor a tanár szólítja, akkor a diák is szót kap, Ez tehát egy szálon futó interakció, hiszen az egyes szereplők egymás után „lépnek színre”.

Ha a "soros" interakciókat alkalmazó óravezetés helyett a "párhuzamos" óravezetést alkalmazzuk, (például a tanulókat párban dolgoztatjuk), akkor egyszerre az osztály fele beszélhet. Így az egy főre jutó idő jelentősen megnő, az előbbinek a 15-szöröse lesz. Az az idő is aktívabb részvétellel telik, mint az egy szálon futó interakciónál, amikor a diák a társát hallgatja, hiszen a tanulók sokkal érintettebbek, hogyha valaki közvetlenül szól hozzájuk, mintha a terem egy távoli pontján valaki éppen a tanárral beszélget. Tehát kulcsfontosságú jól alkalmazni a párhuzamosság elvét, amely segít kihasználni a kooperatív tanulás összes előnyét. Ha minden más tényező azonos, akkor a páros munka jobb, mint a csoportos. A csoportos munka pedig jobb a frontális óravezetésnél. A kisebb csoportok jobban működnek, mint a nagyobb csoportok.

Kérdés: *

Véleménye szerint kiemelten fontos-e ennek az alapelvnek az érvényesülése az osztály diákjainak a többségtől eltérő szubkultúrában élő és a sajátos nevelési igényű diákok számára, vagy sem? Véleményét indokolja meg!

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

B. Építő egymásrautaltság

Az építő egymásrautaltság a kooperatív tanulás második alapelve. Erről akkor beszélünk, ha az egyének vagy az egyes csoportok fejlődése egymással szorosan összefügg, azaz pozitívan korrelál, ha az egyik diák fejlődéséhez egy másik diák fejlődése társul, ha az egyik csoport sikere egy másik csoport sikerétől függ.

Az építő egymásrautaltság megfelelő feladatszerkezetekkel kialakítható (adott az osztály és a csoportcél, munkamegosztás van csoportszinten és egyéni szinten egyaránt, a segédanyag mennyisége korlátozott, az érvényben lévő szabályok értelmében az egyes csoportok addig nem dolgozhatnak a következő feladaton, amíg minden egyes tag be nem fejezte saját feladatát).

Az építő egymásrautaltság minősége jelentős mértékben befolyásolja a csoporttagok egymás iránt tanúsított segítő, bátorító magatartását. Az egymásrautaltság erősödésével párhuzamosan a kooperatív magatartásforma egyre kifejezettebbé válik.

Építő egymásrautaltság létrehozható megfelelő értékelési módszerekkel is (a csoportpontszám a tagok pontszámának átlagával azonos, vagy azoknak a csoporttagoknak a számával, akik teljesítettek egy előre meghatározott kritériumot. A pontszám megállapításának további lehetséges módjai: (1) a tagok által befejezett munkák közül véletlenszerűen kiválasztunk egyet, ennek pontszámát nevezzük ki a csoport pontszámának (2) a csoportban elért legalacsonyabb pontszám lesz azonos a csoport pontszámával.

Építő egymásrautaltság kialakítható még szerepek, célok, segédanyagok megfelelő alkalmazásával is.

Az építő egymásrautaltság kialakulásával párhuzamosan születik meg a diákokban a kooperatív viselkedésre készítő bajtársiasság érzése. Ha tudom például, hogy egy kalap alá vesznek társaimmal, mindent elkövetek, hogy ők is teljesítsék a feladat rájuk háruló részét. Támogatom és segítem őket a közös siker érdekében.

Kérdés: *

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Véleménye szerint kiemelten fontos-e ennek az alapelvnek az érvényesülése az osztály diákjainak a többségtől eltérő szubkultúrában élő és a saját nevelési igényű diákok számára, vagy sem? Véleményét indokolja meg!

C. Az egyéni felelősség

Az egyéni felelősségtudat nagyban hozzájárul a kooperatív tanulási módszerek sikeréhez. Az olyan módszerek, melyek ugyan a csoportoknak tűznek ki célt, és csoportos értékeléssel is jutalmaznak, de az egyes diákokat nem teszik felelőssé azért, hogy a csoport közös céljához hozzájáruljanak, a diákok tanulmányi eredményeire nincsenek tartós hatással. (Slavin, 1983)

Az egyéni felelősségvállalásnak a feladat tartalmától és az alkalmazott kooperatív módszertől függően több formája is lehet. Az egyik az ún. "pontfelelős" módszer. Ebben az esetben például a csoport valamennyi tagja teljesen egyedül megír egy tesztet, majd a csoport eredményét a tesztpontok összeadásával vagy átlagolásával számoljuk ki. A diákok tudják, hogy pontszámával ki milyen mértékben járult hozzá a csoport sikeréhez, mi az, amiért csak ő felelős. Másik a "feladatért felelős" módszer a csoporttagok azonos feladaton dolgoznak, de munkamegosztás van, és mindenki a saját részfeladatáért felel. A diákokra úgy is részesedhetnek a közös felelősségben, hogy a csoport által beadott kész munkát részfeladatonként osztályozzuk, így mindenki a kész feladat pontosan meghatározható részéért felelős. Alkalmazhatunk olyan szabályt is, amely szerint a csoport addig nem foghat hozzá a soron következő feladathoz, amíg az előző feladatban mindenki meg nem oldotta jól a saját részfeladatát. Bármely formáját is választjuk a személyes felelősség kifejezésének, elengedhetetlen, hogy a csoport egyes tagjainak teljesítményét a csoport többi tagja pontosan ismerje.

Ha nem az egyéni teljesítmények alapján értékelünk, egyes diákok könnyen "potyautasokká" vagy "igavonókká" válhatnak. Potyautas az a diák, aki a feladat megoldása érdekében a kisujját sem mozdítja. Az igavonó jóval többet dolgozik annál, mint amennyi az ő része a közös feladatból. Nyilvánvaló, hogy ha tagja vagyok egy csoportnak, a csoport a munka végén közös jegyet kap, rám pedig a személyes elszámoltatás legenyhébb formája sem vár, akkor fejlettségemtől függően - mással fogok foglalkozni. Ha azonban megjelenik az egyéni felelősség, egy csapásra minden megváltozik.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expanzió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

Kérdés: *

Véleménye szerint kiemelten fontos-e ennek az alapelvnek az érvényesülése az osztály diákjainak a többségtől eltérő szubkultúrában élő és a sajátos nevelési igényű diákok számára, vagy sem? Véleményét indokolja meg!

D. Egyenlő részvétel

A részvétel a tanulási folyamat szerves része. A diákok akkor tanulnak, ha interakcióba lépnek egymással és a tananyaggal. A részvétel a siker elengedhetetlen feltétele, az egyenlő arányú részvétel pedig az egész osztály sikerének titka. Ha nem készítjük megfelelően elő, az egyenlő részvétel magától nem jön létre. Előzetes átgondolás híján egy kellően heterogén csoportban az önkéntes részvételből az egyenlőtlen részvétel lesz.

Az egyenlő részvétel nem azonos az egyidejű interakcióval. Annak eldöntésére, hogy éppen egyidejű interakciók zajlanak-e, vagy valami egészen más, fel kell tennünk a kérdést: „Az adott pillanatban az osztály hány százaléka vesz részt aktívan a munkában?”. A kulcskérdés annak megítélésére, hogy egyenlő arányú-e a részvétel, a következő: „Milyen módon vesznek részt egyenrangúan a munkában?”. Páros munkában a párhuzamosság kritériuma teljesül (a tanulók 50%-a egy időben fejezi ki gondolatait), de az egyenlőség feltétele nem valósul meg (a legtöbb párosban általában az egyik fél jóval többet beszél, mint a másik). A félidő módszer (amelyben először a pár egyik, majd másik tagja szerepel előre meghatározott ideig) nemcsak egyidejű interakció, hanem egyenlő részvétel kritériumának is megfelelő állapotot teremt az osztályban. A páros forgószínpad (a pár tagjai felváltva neveznek meg dolgokat vagy dobnak be ötleteket) - ehhez hasonlóan működik. A tanár tehát akkor jár el a lehető leghelyesebben, ha a páros megbeszéléseket, amikor csak lehet, az előző két módszer egyikével helyettesíti, mivel ezek valódi kooperatív módszerek, és az osztály nagyobb hányadának válnak hasznára. Az egyenlő részvételt általában a következő módokon lehet elérni: (1) a szerepek elosztásával (2) munkamegosztással. A szereposztás részvételi normákat alakít ki. A diákok ugyanis nemcsak szereplésre kapnak lehetőséget, de azt is elvárjuk tőlük, hogy hozzájáruljanak a munkához.

A diákok képességei között lévő különbségek miatt sokszor tanácsosabb a feladatokat nem egyenlően, hanem képességek szerint elosztani.

K-2008-TÁMOP-3.1.1-08/1
TÁMOP-3.1.1-08/1-2008-0002

Kooperatív tanulás
Expansió Humán Tanácsadó
Teljesítési dokumentáció

A részvétel szorosan összefügg a sikerrel. Az aktív diákok valószínűleg jobban élvezik az egész folyamatot, és valószínűbb, hogy tanulnak is.

Kérdés: *

Véleménye szerint kiemelten fontos-e ennek az alapelvnek az érvényesülése az osztály diákjainak a többségétől eltérő szubkultúrában élő és a sajátos nevelési igényű diákok számára, vagy sem? Véleményét indokolja meg!

D5 melléklet – Ellenőrző feladatlap a kooperatív tanulás alapelveihez

Az állítások mellé I vagy H betűt tegyen aszerint, hogy igaznak, vagy hamisnak tartja őket!

1. Nem beszélhetünk kooperatív tanulásról, ha a négy alapelv együttesen nem érvényesül.
2. A négy alapelv: építő egymásra utaltság, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók, egyéni felelősség
3. A párhuzamos interakció azt jelenti, hogy mindenki egyszerre beszélhet.
4. Az építő egymásra utaltság erős változata azt jelenti, hogy egyetlen csoporttag sem lehet sikeres valamennyi résztvevő csoporttag sikere nélkül.
5. Ha az egyéni felelősség hiányzik, akkor is működhet sikeresen a kooperatív csoport.
6. Az egyenlő részvételt a szerepek elosztásával és munkamegosztással lehet elérni.
7. A kooperatív tanulás és a csoportmunka között nincs különbség.
8. A párhuzamos interakciók növelik az egyidejűleg aktívan kommunikáló tanulók számát.
9. A frontális tanulásra is jellemző az építő egymásra utaltság.
10. A csoportszerepeknek csak akkor van értelmük, ha konkrét feladat, tevékenység is társul hozzájuk.